

Opslagplanten in zetmeelgebied tegengaan reduceert ziekte

MH tegen aaltjes en phytophthora

Akkerbouwer Harry Brouwer uit Veelerveen (GR) wil geen opslagplanten uit de zetmeelteelt terugvinden in zijn bieten of, nog lastiger, zijn andere aardappelteelten. Vorig jaar testte hij met zijn agrarisch toeleverancier wat MH deed tegen de opslag. „Bij mij bracht dit het aantal opslagplanten met wel 95 procent terug.“

Zetmeelteler Harry Brouwer teelt meer dan alleen voor Avebe. Hij heeft ook aardappelen voor de vlokkenindustrie. Het is lastig als er opslagplanten in bieten of graan staan, maar hij heeft ze nog minder lief in de andere aardappelsoorten. Zo komen er aardappelen in een partij te zitten die ongeschikt zijn voor de verwerking in vlokken. De zachte winters maken opslagplanten een groter probleem. Brouwer: „We vonden Avarna's van de teelt van twee jaar geleden in de Aveka's. Ik wil ook geen opslag hebben in mijn TBM-pootgoed.“ Vermenging is dus een probleem dat optreedt

als opslag niet goed bestreden wordt. Een ander probleem is ziektevermeerdering en -verspreiding uit aardappelen van de vorige seizoenen. Brouwer: „Opslagplanten kunnen een bron zijn voor aaltjesvermeerdering. Met de intensieve bouwplannen in deze regio is dat gevaarlijk. Een tweede gevaar is phytophthora. Als er zieke opslagplanten zijn, heb je besmettingshaarden voor de aardappelziekte.“ Frits Weites van agrarisch toeleverancier WPA-Robertus stelde voor om te onderzoeken of de inzet van Crown MH een oplossing was voor het opslagprobleem. Weites: „Brouwer

is een akkerbouwer met wie we wel eens 'onderzoekjes' doen. Hij is daar vaker bij betrokken, bijvoorbeeld bij de test van meststoffen of andere middelen. MH (maleïne hydrazide) is eigenlijk een middel dat bedoeld is voor de lange bewaring, maar in dit geval wegen de bijkomende voordelen zwaarder.“ Brouwer rooit over het algemeen vrij laat en levert vroeg in het bewaarstadium aan Avebe. MH als spruitremmer is aan hem dus niet besteed. De procent voordeel in uitbetalingsgewicht weegt voor hem niet op tegen de kosten. Weites stelt dat het gaat om

De verschillen in hoeveelheid aardappelopslag tussen wel (links) en niet behandeld met MH (rechts) waren overduidelijk op de percelen van akkerbouwer Harry Brouwer in Veelerveen.

Wisselende resultaten

Avebe deed ook proeven met MH. Landbouwkundige Jans Klok van de aardappelzetmeelcoöperatie: „We werkten in dit onderzoek samen met Bayer CropScience. De resultaten bij ons waren heel wisselend. Het varieerde van wel goed tot echt slecht. Natuurlijk is het moment van toedienen belangrijk, maar mogelijk is ook het verschil tussen de aardappelrassen een oorzaak. Daarom gaan we volgend jaar door met dit onderzoek.”

Hoe groot de verschillen waren in de proef van Avebe liet de coöperatie aan de telers zien bij de proefveldbezoeken. Klok: „We deden het onderzoek met vijf rassen.

Van twee rassen kwam 80 tot 100 procent nog op na behandeling, van één nog bijna de helft en van twee nagenoeg niets. We moeten dus verder met dit onderzoek. Dat zullen we bij de volgende open dagen laten zien aan de telers.”

Zetmeelverwerker Avebe onderstreept het belang van opslagplantenbestrijding. Volgens Klok is dat van groot belang om aardappelmoehheid en andere ziekten in de gewassen te voorkomen. „Het beste is een goede winter, maar die hadden we de afgelopen jaren te weinig. Je ziet dus meer opslag in bieten en graan. Telers moeten dat chemisch bestrijden of met de hand.”

andere besparingen. „De inzet van dit middel kost bij toepassing van 11 liter ongeveer 160 euro per hectare, maar de gevolgen van opslagplanten kunnen veel meer kosten.”

Geschied perceel

Weites' oog viel op een perceel van Brouwer waarop meerdere rassen stonden. Op Brouwers perceel stonden Seresta, Novano en Altus. Vorig seizoen pasten ze daarop MH toe. De teelt was suikerbiet. Ze maakten de vergelijking met een onbehandeld perceel. Volgens Weites was het resultaat 'zwart-wit'. Brouwer schat dat 95 procent van de opslag weg was met MH-behandeling. De bestrijding van opslag tegen aaltjesvermeerdering is urgenter geworden, stellen Weites en Brouwer. In de Veenkoloniën duikt een nieuwe stam van aardappelmoehheid (AM) op. Het is nog onduidelijk wat dit aaltje op alle rassen doet. De resistente rassen, die verplicht in het gebied geteeld worden, vertonen een wisselende gevoeligheid op dit aaltje. Het kan nog vijf tot tien jaar duren voor er rassen zijn die tegen het aaltje opgewassen zijn.

Juiste toepassing

Timing is buitengewoon belangrijk bij de toepassing van MH, zegt Weites. Is de teler te vroeg met toepassen, dan kan het opbrengst kosten. Bij te laat toepassen bereikt de werkzame stof de knollen en ogen niet en krijgt de boer niet het maximale resultaat. „Je moet voor het bepalen van het juiste moment met je handen de grond in”, zegt hij. „Je kijkt

naar de knolgrootte, het gewasstadium en de loofdooddatum. Het gewas moet nog minimaal drie weken groen blijven om de stof naar de knol te brengen.” Brouwer past daarom MH toe als die voorwaarden goed zijn. Voor hem is dat meestal in de eerste twee weken van september. De veilige termijn is volgens Weites vijf weken voor het groen dood is de bespuiting doen.

De maat van de knol is belangrijk. Als een aardappelknol ongeveer 25 millimeter groot is, gaat de celdeling over in celgroei. MH voorkomt deling, dus vanaf het moment dat de celstrekking de groei bepaalt, kan het zonder verlies aan opbrengst gebruikt worden. „Bij goed gebruik zie je geen verschil in opbrengst met de onbehandelde planten”, zegt Weites. Crown MH-producent Certis en WPA-Robertus doen dit jaar ook onderzoek. „We hebben samen ook een demo met negen rassen”, zegt Weites. „Die gaan ook de bewaring in en worden later beoordeeld op kieming en we planten ze volgend jaar uit.”

Milieubelasting

Brouwer verwacht dat tegenover de inzet van MH een lager gebruik aan gewasbeschermingsmiddelen staat. Hij wil graag naar beneden in de hoeveelheid daarvan. Mogelijk voorkomt hij extra phytophthorabestrijding en, voor zover dat door regelgeving al niet te lastig is geworden, grondontsmetting tegen aaltjes. „Je moet als teler stappen durven zetten. Als je dit doet, heb je minder andere milieubelastende stoffen nodig”, verwacht de akkerbouwer. Brouwer is iemand die graag realistisch

rekent aan de teeltkosten. Samen met Weites zet hij op een rij wat de teelt van een hectare zetmeelaardappelen kost. Ze gaan uit van 600 euro voor de poters, 600 euro voor de mechanisatie en 600 euro voor de gewasbescherming. Tel daar nog wat kleine posten als kunstmest bij en de teler zit al snel op 2.100 euro, terwijl de opbrengst in een matig jaar rond de 2.500 euro kan liggen. Dat is volgens de akkerbouwer een te klein rendement op zo'n dure investering in grond, gebouwen, machines en vooral arbeid. „In een phytophthorajaar als dit kan de gewasbescherming wel 900 euro kosten. In goede jaren produceert een teler boven het quotum en verdient daarom ook niet veel meer. De marges zijn klein, dus extra kosten, zoals voor MH, moeten ergens in het bouwplan meerwaarde hebben.” ■

Frits Weites (links) en Harry Brouwer onderzoeken de mogelijkheden van MH als middel tegen opslagplanten en daarmee tegen phytophthora en plantparasitaire aaltjes.

Niet meer delen, wel strekken

De stof maleïne hydrazide (MH) wordt onder verschillende merknamen op de markt gebracht. Het middel heeft een toelating als kiemremmer in uien en in consumptieaardappelen. Dat geldt ook voor zetmeelaardappelen, maar het was tot voor kort nauwelijks in gebruik binnen deze teelt. Naast kiemremming, ter voorkoming van verliezen in de lange bewaring, heeft MH een goede

werking op opslagplanten. Fokke Smit, van Crown MH-toelatingshouder Certis, kan niet precies duiden in hoeverre er groei in de toepassing binnen de zetmeelteelt is. „In de Veenkoloniën telen boeren ook consumptierassen. Het maakt het lastig om te becijferen wat naar welke teelt gaat.” Smit wijst ook op de precieze timing van het

gebruik. „MH zet de celdeling stop, terwijl de celstrekking doorgaat. Daarom is het effectief. Een goed groeiende plant neemt de stof in twee dagen op, maar het kost daarna nog minimaal drie weken om het bij de ogen van de knol te brengen. Daarom is het advies het toe te passen van drie tot vijf weken voor de loofdodding op een vitaal gewas.”